

na otoku Martinique odpeljal. Ali na morju se jim je hudo godilo, bili so v velikej nevarnosti potoniti, in nazadnje jim jame sladke vode pomanjkovati. Pičlo so jo jeli deliti med ljudi na ladji, da bi mogli dalej shajati. Cele dni je terpel učeni mož velike žeje, da je le svojega ljubčika suše obvaroval. Zadnjič so srečno pristali na otoku, in Declieux je vsadil svoje drevesice v ugodno zemljo blizo svojega stanovanja, kjer se je prav dobro obnašalo in kmalo celo družino mladih drevesic zaredilo. Iz Martinique so ga jeli na velikem otoku Domingo saditi, kjer se je v kratkem času tako dobro obnesel, da so ga tam skoro več pridelovali, kakor v srečnej Arabiji. Domingo je bilo tedaj središče za kupčijo s kavo in za Nekerja, velikega ministra Ludvika XVI., se je odtod vsakega leta po 6 do 7 milijonov liber kave v Europo prepeljavalo. Tu se jasno vidi, kaj premore visoka in blaga misel enega samega človeka, kake nasledke imajo včasih iz početka naj manjše reči, če so jim ugodne zvonajne razmere. Nekteri celó terdijo, da pohajajo vse neštivilne drevesa, ki se obdelujejo po zapadnih Indijah in po srednej Ameriki, iz Declieujevega debla; pa z druge strani se govori, da so ga leto pozneje Hollančani v svojo naselbino Surinam v južnej Ameriki prinesli. Gotovo pa vendar ostane, da je večina amerikkanskega kafeta od tega samega drevesa. Zakaj po kervavem puntu černih zamorcov na otoku Domingu so se europejski naselniki po vseh antilskih otokih in po južnej in srednej Ameriki razkropili in tam v novej zemlji jeli iz teh samih jeder kafé pridelovati. V obče prideluje novi svet dve dobre tretjini vse kave, ki se sedaj po svetu vsakega leta porábi. Kava je tedaj v začetku 18. veka nastopila svojo pot po morju okrog sveta ter jo je tudi v nekterih letih slavno končala.

Arabija, popred edina dežela, ki je dajala kavo, je prideluje sedaj naj manj, če jo primerimo s kraji, koder so jo Europejci zasadili: po obéh stranéh zemskega ravnika tje blizo severnega in južnega obratnika. Kava je postala veliko bogastvo europejskih naselbin v novem in starem svetu, je obernila tam neizmerne prostore neobdelane zemlje v sprelepe obljudjene vertove, ki bi bili brez nje še dolgo ostali pusti lesovi, berlogi samó za divjo zverino.

Čertice iz življenja Šnakšnepkovskega.

VII.

Češnovar nam gre naproti in nas pelje v hišo. Ko gremo skoz vežo, me neka čudna prazna misel obhaja, ker na ognjišču ognja ni bilo viditi. Kaj bo z našo južino, sem sam pri sebi mislil. Ali perva skerb je bila zdaj, mokrega gospoda prebleči. Pa kako? Češnovar ni

nosil gosposke suknje in Šnakšnepkovski v hladnem večernem mraku tudi ni mogel moker domu iti. Dolgo smo uganjevali, kaj bi bilo početi, nazadnje je bilo sklenjeno, da bo dal Češnovar nekaj perila in svoj stari kožuh. Skonca to Šnakšnepkovskemu ni bilo nič kaj po volji, pa ker smo mu vsi prigovarjali in ker je tudi sam previdil, da si ne more pomagati, se je udal. Češnovar ga pelje v hram in čez nekaj časa prideta nazaj. Češnovarica in Boštjan bi bila kmalo smehú počila in tudi jest si nisem mogel kaj, da bi se ne bil smejal.

Češnovar je bil namreč bolj majhne in čokaste postave in kožuh je Šnakšnepkovskemu pičlo do kolén segal. Ker so se njegove hlače zunaj sušile, so se vidile njegove suhe koščene nožice. Na glavi je obderžal svoj slamniki in na nosu zelene očala.

„No! mati, zdaj pa z južino na mizo!“ veli Šnakšnepkovski Češnovarici.

Mati prinesejo latvico sladkega mleka in kos domačega kruha. Šnakšnepkovski drobi kruh v mleko in vabi Boštjana k južini. Boštjan je pa že iz mavhe zvlekel mastno kračo in zdaj je ravno nož ob peč brusil.

„Boštjan! prisedi se k nama in zajemi žlico mleka!“

„Saj veste, da jaz ne jem mleka. Mleko je le za otroke!“
Boštjan modro odgovori.

„Velikokrat sem ti že rekel, da ti mleko vse premalo obrajšaš; mleko je ena nar redivniših jedi, ker ima vse v sebi, česar telo potrebuje. Le poglej majhno dete, ki se živi od zgolj mleka in se prav dobro počuti.“

„Zato ravno pravim, da je mleko le za otroke, za odraščenega možaka pa take prazne pomije niso, moje telo poželi kaj bolj tečnega, da želodcu kaj zaleže. Hvala hodi Bogu, da mi ni treba z mlekom želodca spirati.“

Šnakšnepkovski je na to obmolčal, mende ker je previdil, da Boštjana prepričati bi se djalo bob v steno metati. Kar mene tiče, bi bil raji Boštjanu prav dal, ali ker boljšega ni bilo, je móglo to dobro biti.

Šnakšnepkovski veli prinesiti še latvico kislega mleka. Tudi tega se lotiva, ali kar naenkrat Šnakšnepkovski obstane, položi počasi žlico na mizo in gleda sterno za duri pod klop. Jaz gledam, kaj ga je tako zmotilo, in vidim da je pod klopjo na umazanih cunjah ležala pesica s tremi mladimi.

„Gospod! kaj ste položili žlico? le še zajemite!“

„Hvala! ne morem več. Oh ko bi mogel jaz te cunje dobiti, gotovo lazi in skače po njih še veliko nepoznanega blaga za moje obširno delo.“

Vstane in se bliža pesici s koščkom kruha in z dobrimi besedami. Pesica je vzela kruh, ali za dobre besede se ni zmenila. Jela je renčati in zobé kazati, da se je mogel Šnakšnepkovski počasi nazaj

pomikati. Sedel je spet za mizo in vzел žlico v roke, ali ni mu več tako dišalo kot poprej, cunje mu niso šle iz glave, vedno je po strani pogledaval pod klop.

Češnovar pride zdaj spet v hišo in prinese Šnakšnepkovskove hlače, ki so bile že dobro presušene. Gospod začne Češnovarju nago-varjati, da bi mu za dober denar prepustil tiste stare cunje, na katerih pesički ležé. Češnovar je poznal gospoda in je delal, kot bi ne hotel ničesar uzeti. Pobere cunje in jih da gospodu. Šnakšnepkovski mu potisne skrivaj nekaj v roko in spravi cunje v posebno škatlo.

Boštjan je bil s kračo tudi že pri koncu, pesici je bil dal kost, za kar se mu je Šnakšnepkovski z očmi zahvalil. Mastne roke in nož je obrisal v čevlje in potem se je spet obložil s svojim tovorom.

Kratko se poslovimo pri Češnovarju in odrinemo.

Boštjan je šel naprej, mislim zato, ker je vedil, da se ne bo mogel smehú zderžati, ko bi gospoda tako našemarjenega pred saboj vidil. Tiho in hitro korakamo naprej, nihče ni žugnil besedice, le stari kožuh je opletal okoli Šnakšnepkovskovih kolen. Ko pridemo v bližnjo vas, se začne mlado ščene nad nami togotiti, pa tega smo bili že navajeni in še zmenili bi se ne bili za to. Ali v kratkem nas obsuje vsaj deset psov, ktere je posebno Šnakšnepkovskov kožuh mikal, vsaj vsi so se le vanj zaganjali.

Gospod ni vedil, kako bi se vsem ubranil in začne upiti. Boštjan je pa kot stari vojak kmalo previdil, pri čem da smo; skoči do gospoda, mu izterga marelo iz pod pazhe in plane nad pse. Zdaj mahne na levo, zdaj na desno, zdaj od spred, zdaj od zad; enega údre po glavi, enemu pomeri rebra in tretjemu spodbije noge. Tako serčno je mlatil, da so kmalo vsi pete brusili; Boštjan je pa še vedno stal na cesti s povzdignjeno marelo in gledal moško okoli sebe, kot bi hotel reči: No! kje vas je pa še kaj? Ko vidi, da se nobeden več ne prikaže, da gospodu marelo nazaj z besedami: „Saj sem Vam pravil, da ne hodite k vodi.“

Gremo spet naprej. Šnakšnepkovski je vedno molčal, ali vesel je pa bil, ker se je vedno muzal, in tudi na obrazu se mu je bralo tiho veselje. Rad bi bil vedil zakaj. Zdaj vidim, da mož zdaj desno, zdaj levo ramo prizdiguje in da se kmalo pod eno, kmalo pod drugo pazho popraskuje. Rečem mu tedaj: „Gospod! mislim, da ste v Češnovarjevem kožuhu dobili neprijetne goste, ki bi radi do vaše kervi prišli.“

„Res je taka“, mi odgovori, „ali ti gosti mi niso neprijetni, marveč so mi prav ljubi. Saj človek ne vé, kje ga nova špecies čaka. Ta kožuh je star in Bog vé, kje se je že valjal, tudi je pri Češnovarji ves drugi zrak, kot pri nas v mestu. Češnovar bi mi ne bil mogel bolj ustreči, kot s tem kožuhom, saj pravim, ni nesreče brez sreče. Tem sitnim gostém pa tudi privoščim to kratko veselje, jim bom že jutri doma pokazal, po čem je moja kri.“

„Ravno tako po sreči,“ nadaljuje gospod, „sem naletel pred tremi leti na novo uš. Prenočil sem namreč v neki kerčmi na Dolenskem. Ker sem bil truden, sem se usedel po večerji nekoliko k peči na klop. Ko nekoliko zadremljem, me nekaj hudo v roko ujé. Pogledam in vidim, da je lepa velika uš, ali po naše pediculus. Berž jo denem pod mikroskop in vidim, da je od vseh svojih sestrá razločna.

Prašam gospodinjo, kdo je tukaj sedel. Ona mi pove, da so bili svinjarji sinoč tukaj, ki so prešiče iz Hrovaškega gnali. To mi je bilo zadosti. Pozvem tudi, kje so ležali in akoravno sem bil truden, sem šel vender v slamo na hlev. In res, hvala bodi Bogu, prida sem se jih bil nalezal. Drugi dan pa berž domu, presneto so me zdelavale, pa sem si mislil, le dajte me, jutri bom pa jaz vas. In še dan danes se ne kesam, ker v novem katalogu že stoji: *Pediculus Šnakšnepskovskii*.

Med temi in drugimi pogovori pridemo do mesta. Ker ste se tukaj najne poti ločile, sem se od njega poslovil. Bila je že terda noč, ko pridem v zaspano mesto.

Glasnik literarni.

Jugoslavenski časopisi. Na Avstrijskem izhaja letos 13 jugoslavenskih časopisov. Tiso A) v ilirskem jeziku 1. Narodne N ó v i n e. V Zagrebu 14. l. vsak dan po poli. Vrednik D. Demeter. Cena 12 gld. sr. — 2. Gospodarski list. V Zagrebu 6. leto, vsak teden po poli. Vrednik B. Šulek. Cena 3 gld. — 3. Zagrebbački katolički list. Cerkven časopis 9. l. v Zagrebu. Vsak teden po celi poli. Vrednik N. Horvat. Cena 6 gld. 20 kr. — 4. Glasnik dalmatinski. V Zadru 10. l. vsak teden dvakrat po poli. Vrednik Kazali. Cena 5 gld. — 5. Neven. List beletrističen in podučen v Reki, vsak teden po poli. Vrednika J. Vranjicanji Dobrinović in V. Pacel. Cena 5 gld. — B) v serbskem jeziku. 6. Srbski Dnevnik z leposlovno prilogo „Sedmica“ v Novem Sadu, dvakrat v tednu. Vrednik J. Popović. Cena 10 gld. — 7. Svetovid na Dunaju, dvakrat v tednu. Vrednik A. Anđrić. Cena 12 gld.; — 8. Podunavka v Zemunu, vsak teden po poli v knjigarnici Sopronovi. Cena 5 gld. — 9. Srbskij Lětopis v Pešti, dva zvezka v letu. Vrednik J. Georgiević — in C) v slovenskem jeziku, kakor je vsem bravcom znano 10—13 Novice, zgodnja danica, slovenski prijatelj in naš Glasnik,

* V Petrogradu je v treh zvezkih na svitlo prišla: Istorija carstvovanja Petra Velikago, ktero je spisal slavni Ustrjalov. Ta imenitna knjiga, 115 pol debela, je olepšana z obrazom cara Petra in velja 10 rubljev.